

Suvestinė redakcija nuo 2004-05-12 iki 2005-03-15

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [80-3671](#), i. k. 103301MISAK00000413

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

**DĖL GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ MIKROORGANIZMŲ RIBOTO NAUDOJIMO
LIETUVOS RESPUBLIKOJE TVARKOS PATVIRTINIMO**

2003 m. rugpjūčio 4 d. Nr. 413
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (Žin., 1992, Nr. [5-75](#); 1996, Nr. [57-1335](#); 2002, Nr. [2-49](#)) 6 straipsnio 5 dalies 9 punktu, Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo nuostatomis, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų (Žin., 1998, Nr. [84-2353](#); 2002, Nr. [20-766](#)) 6.26 punktu,

1. T v i r t i n u :

1.1. Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų riboto naudojimo Lietuvos Respublikoje tvarką (pridedama);

1.2. vienkartinio leidimo ribotai naudoti genetiškai modifikuotus mikroorganizmus formą (pridedama);

1.3. prašymą išduoti leidimą ribotai naudoti genetiškai modifikuotus mikroorganizmus formą (pridedama);

1.4. pranešimą genetiškai modifikuotų mikroorganizmų riboto naudojimo veiklai formą (pridedama).

2. P a v e d u įsakymo vykdymo kontrolę vykdyti aplinkos viceministrui A. Vasiliauskiui.

3. Aplinkos ministerijos informacijos kompiuterinėje sistemoje v a d o v a u t i s reikšminiais žodžiais „valdymo sistema“.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ MIKROORGANIZMŲ RIBOTO NAUDOJIMO LIETUVOS RESPUBLIKOJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų (toliau – GMM) riboto naudojimo Lietuvos Respublikoje tvarka (toliau – Tvarka) parengta atsižvelgiant į Europos Sąjungos 90/219/EB, 98/81/EB direktyvų nuostatas.

2. Šios Tvarkos tikslas – reglamentuoti GMM riboto naudojimo reikalavimus Lietuvos Respublikoje bei sudaryti sąlygas GMM genetinei modifikacijai, GMM naudotojams dalyvauti pasaulio rinkoje, užtikrinti biosaugumą bei informacijos, susijusios su GMM ribotu naudojimu, kaupimą ir teikimą visuomenei.

3. Ši Tvarka yra privaloma visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, ribotai naudojantiems GMM Lietuvos Respublikos teritorijoje.

4. Ši Tvarka netaikoma:

4.1. kai genetinė modifikacija atliekama nenaudojant rekombinantinių nukleorūgščių molekulių;

4.2. tokiems GMM, kurie yra gauti taikant šiuos metodus:

4.2.1. mutagenezę;

4.2.2. Visų prokariotinių rūšių ląstelių susiliejimas (įskaitant protoplazminį suliejimą), per kurį genetinė medžiaga pakeičiama per žinomus fiziologinius procesus;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

4.2.3. Visų eukariotinių rūšių ląstelių susiliejimas (įskaitant protoplazminį suliejimą), įskaitant hibridomos sudarymą ir augalų ląstelių suliejimą;

Papildyta punktu:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

4.2.4. Klonavimas, per kurį iš organizmo ląstelės pašalinamos nukleininės rūgšties sekos. Po to visa arba dalis tos nukleininės rūgšties (arba sintetinio ekvivalento) gali būti, nors nebūtinai, dar kartą įterpta su arba be išankstinių enziminį ar mechaninių pakopų į tos pačios rūšies ląsteles ar filogenetiškai artimas giminingų rūšių ląsteles, kurios gali pasikeisti genetinė medžiaga per natūralius fiziologinius procesus. Klonavimosi metu gali būti naudojami rekombinaciniai vektoriai, kurie jau yra ilgą laiką saugiai naudoti tam tikruose mikroorganizmuose;

Papildyta punktu:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

4.3. GMM, gabenamiems tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją, jeigu jie nėra perkraunami Lietuvos Respublikos teritorijoje.

5. Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nustato kitokį GMM ribotą naudojimą, taikomos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatos.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

6. Šioje Tvarkoje vartojamos sąvokos:

6.1. **Apribojimas ir kitos apsaugos priemonės** – mažiausias darbo vietos ir aplinkos sąlyčio su GMM palaikymas ir užtikrintas aukštas apribojamų priemonių lygis;

6.2. **Avarinis planas** – planas, skirtas nelaimingo atsitikimo atveju, kai nesuveikus riboto naudojimo apsaugos priemonėms gali iškilti tiesioginis ar uždelstas pavojus, žmonėms, esantiems darbo patalpose arba aplinkai;

6.3. **Genetiškai modifikuotas mikroorganizmas (GMM)** – tai mikroorganizmas, kuriame genetinė medžiaga yra pakeista tokiu būdu, kuris natūraliai nepasitaiko nei poruojantis, nei natūralios rekombinacijos būdu;

6.3.1. pagal šį apibrėžimą genetinė modifikacija įvyksta taikant:

6.3.1.1. rekombinantinių nukleorūgščių metodus, kuriais gaunami nauji genetinės medžiagos junginiai įterpiant kokių nors būdu į bet kurį virusą, bakterines plazmides ar kitas vektorių sistemas už organizmo ribų paimtas nukleorūgšties molekules ir įvedant jas į šeimininką, kuriame tokių molekulių nepasitaiko, tačiau kuriame jos gali toliau daugintis;

6.3.1.2. metodus, kuriais į organizmą tiesiogiai įterpiama ne pačiame organizme paruošta paveldima medžiaga, įskaitant mikroinjekcijas, makroinjekcijas ir mikrokapsuliavimą;

6.3.1.3. ląstelių suliejimo (įskaitant protoplazminį suliejimą) ar hibridizacijos metodus, kai gaunamos naujos gyvos ląstelės su naujais paveldimos genetinės medžiagos junginiais, suliejant dvi ar daugiau ląstelių tokiais metodais, kurie natūraliai gamtoje neegzistuoja;

6.3.2. pagal šį apibrėžimą genetinė modifikacija neįvyksta, jei rekombinantinės nukleorūgšties molekulės gautos taikant kitus, nei nurodyta šios Tvarkos 6.3.1 punkte, metodus arba jei nesukurti genetiškai modifikuoti organizmai:

6.3.2.1. *in vitro* apvaisinimas;

6.3.2.2. tokie natūralūs procesai kaip konjugacija, transdukcija, transformacija;

6.3.2.3. poliploidų sužadinimas;

6.3.3. GMM turi būti:

6.3.3.1. žinoma ir patvirtinta modifikacija;

6.3.3.2. genetinis stabilumas;

6.3.3.3. nepatogeninis (netoksiškas, nesukeliantis alergijų);

6.3.3.4. nesusijęs su žinomais žalingais papildomais veiksniais;

6.3.3.5. nedarantis žalos, kai perduodama genetinė medžiaga, taip pat perduodama genetinė medžiaga neturi persiduoti arba būti perduodama didesniu dažniu negu kiti recipiento ar motininio mikroorganizmo genai;

6.3.3.6. nekenksmingas aplinkai, netgi įvykus tokiame nelaimingame atsitikime, kai į aplinką papuola didelis kiekis GMM;

Papildyta punktu:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, Žin., 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

6.4. **Genetiškai modifikuotų organizmų valdymo priežiūros komitetas** – konsultacinio pobūdžio institucija, svarstanti genetiškai modifikuotų organizmų politikos formavimo klausimus, teikianti pasiūlymus ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, kitoms institucijoms dėl teisinių dokumentų bei programų šioje srityje rengimo ir įgyvendinimo;

6.5. **Kompetentinga institucija** – Aplinkos ministerija.

6.6. **Mikroorganizmas** – bet koks mikrobiologinis vienetas, ląstelinis ar neląstelinis, sugebantis daugintis ar perduoti genetinę medžiagą, įskaitant virusus, riketsijas, bakterijas, aktinomicetus, grybelius, pirmuonis, gyvulinių ir augalinių ląstelių kultūras;

6.7. **Suinteresuotos valstybės institucijos** – Sveikatos apsaugos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;

7. Kitos šioje Tvarkoje vartojamos sąvokos ir apibrėžimai atitinka Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatymą (Žin., 2001, Nr. [56-1976](#)), Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 2 d. įsakymą Nr. 467 „Dėl Genetiškai modifikuotų organizmų ar jų produktų pateikimo į rinką, apgalvoto išleidimo į aplinką ar ribotai naudoti pranešimų Lietuvos Respublikoje pateikimo ir leidimų išdavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [89-3816](#)), Lietuvos Respublikos aplinkos ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymą Nr. 682/688/754 „Dėl Genetiškai

modifikuotų organizmų, jų produktų ir gaminių Lietuvos Respublikoje klasifikavimo ir ženklavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [12-457](#)).

III. RIZIKOS ĮVERTINIMAS

8. Prieš pateikdamas Aplinkos ministerijai pranešimą ir prašymą leidimui išduoti, pranešėjas privalo įvertinti riziką ir nustatyti riboto naudojimo klasę, apribojimo bei kitas apsaugos priemonės.

9. Pranešėjas, vertindamas GMM potencialius pavojus aplinkai ir žmogaus sveikatai, turi atsižvelgti į keliančius riziką faktorius:

9.1. patogeniškus (įskaitant alergeninius, toksinius) žmonėms, gyvūnams, augalams;

9.2. profilaktinius, terapinius sutrikimus;

9.3. GMM natūralų išplitimą;

9.4. atsirandančius dėl dirbtinai įterptos genetinės medžiagos ir natūraliais būdais patenkančius į kitą organizmą;

9.5. fenotipinį ir genetinį GMM nestabilumą.

10. Nustatant rizikos faktorius, turi būti išanalizuota bei aprašyta rizikos įvertinime:

10.1. nemodifikuotas organizmas (recipientas);

10.2. genetinės medžiagos, naudotos modifikacijoje, įskaitant vektoriaus molekules;

10.3. donoras mikroorganizmas (kol donoras mikroorganizmas naudojamas genetinės modifikacijos metu);

10.4. genetinės modifikacijos metu naudojami metodai;

10.5. sukurto GMM naujos charakteristikos;

10.6. būsimo modifikuoto organizmo naudojimas;

10.7. ekosistema, į kurią gali patekti modifikuotas organizmas;

10.8. galima sąveika tarp modifikuoto organizmo ir ekosistemos.

11. Pagal keliamą rizikos pavojaus dydį riboto naudojimo veikla priskiriama riboto naudojimo klasei (1, 2, 3, 4), nustatytai aplinkos ministro, sveikatos apsaugos ministro, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 682/688/754 „Dėl Genetiškai modifikuotų organizmų, jų produktų ir gaminių Lietuvos Respublikoje klasifikavimo ir ženklavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [12-457](#)) patvirtintos tvarkos 10 punkte.

12. Kai abejojama, prie kurios klasės priskirti ribotą naudojimą, ir nėra pakankamai įrodymų, kuriems pritartų Aplinkos ministerija, taikomos griežtesnės apsaugos priemonės.

13. Naudotojas nutraukęs riboto naudojimo veiklą privalo saugoti registruotą rizikos įvertinimo raštą 10 metų nuo tos datos, kada tokia veikla nutraukiama.

IV. APRIBOJIMO IR KITOS APSAUGOS PRIEMONĖS

14. Riboto naudojimo veikla planuojama, organizuojama ir tvarkoma tokiu būdu, kad būtų išlaikomas GMM žemiausias rizikos lygis, vykdomas įrenginiuose bei jų poveikio zonose.

15. Pagal 14 šios Tvarkos punktą aprašomos šios priemonės ir sąlygos:

15.1. riboto naudojimo veiklai parinkti GMM, kurie keltų kuo mažesnę riziką žmogaus sveikatai bei aplinkai;

15.2. darbo metodai, darbo eiga ir techninė įranga tokie, kad GMM rizika žmonių sveikatai bei aplinkai nedidėtų;

15.3. nustatytų apribojimų ir kitų apsaugos priemonių laikymasis;

15.4. darbo vieta naudojama tik personalui.

16. Atlikus įvertinimą žmogaus sveikatai bei aplinkai, nustatius riboto naudojimo klasę ir atsižvelgus į 17 ir 18 šios Tvarkos punktus, riboto naudojimo veiklai priskiriamas apribojimo lygis. Kiekvienai riboto naudojimo klasei atitinkamai taikomos apribojimo bei kitos apsaugos priemonės detalai nurodytos šios Tvarkos priede.

17. Rizikos įvertinimas ir apribojimas bei kitos taikomos apsaugos priemonės Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka peržiūrimos periodiškai, o šiais dviem toliau nurodytais atvejais nedelsiant:

17.1. jeigu taikytų apribojimo priemonių nebepakanka ar nebetinka klasė, kuriai anksčiau buvo priskirtas ribotas naudojimas;

17.2. jeigu dėl tam tikrų priežasčių įtariama, kad, atsižvelgiant į naujas mokslo ar technikos žinias, ankstesnis rizikos įvertinimas nebetinka.

18. Jei pakinta darbo pobūdis ar mastas arba jei gaunama naujų mokslo ar technikos žinių taip, kad rizikos įvertinimas tampa nebetinkamas, rizikos įvertinimą reikia peržiūrėti atsižvelgiant į pokyčius. Bet kokių ribojimo sąlygų pakeitimą, nurodomą kaip rizikos vertinimo peržiūrėjimo rezultatą, reikia nedelsiant taikyti.

19. Aplinkos ministerija pagal jos nustatytą tvarką reguliariai kontroliuoja:

19.1. riboto naudojimo 1 klasės veiklą – ne rečiau kaip vieną kartą kas trejus metus;

19.2. riboto naudojimo 2 klasės veiklą – ne rečiau kaip vieną kartą kas dvejus metus;

19.3. riboto naudojimo 3 ir 4 klasės veiklas – ne rečiau kaip kasmet.

V. PRAŠYMAS IR PRANEŠIMAS

20. Fizinis ar juridinis asmuo, ketinantis vykdyti GMM ribotą naudojimą, pildo „Prašymą išduoti leidimą ribotai naudoti genetiškai modifikuotus mikroorganizmus“ formą ir pateikia jį Aplinkos ministerijai kartu su pranešimu.

21. Prieš pirmą kartą pradėdamas ar dar neturintis leidimo vykdyti GMM riboto naudojimo 1 klasės veiklą, pranešėjas pateikia pranešimą pagal šios Tvarkos 22 punktą kartu su prašymu leidimui išduoti. Gavus leidimą ir vėliau keičiasi GMM riboto naudojimo veikla, o klasė išlieka ta pati (1 klasė), pranešimo pateikti nereikia, tačiau GMM naudotojas privalo pagal minėtą šios Tvarkos punktą registruoti duomenis ir pateikti juos Aplinkos ministerijai pareikalavus.

22. Riboto naudojimo 1 klasės pranešime pranešėjas nurodo:

22.1. naudotojo (-ų), įskaitant atsakingus už priežiūrą ir saugą, vardus, pavardes;

22.2. informaciją apie asmenų, atsakingų už priežiūrą ir saugą, mokymą ir kvalifikaciją;

22.3. patalpų adresą bei bendrą jų aprašymą;

22.4. riboto naudojimo darbo aprašymą;

22.5. rizikos įvertinimo santrauką;

22.6. apribojimo ir apsaugos priemonių santrauką;

22.7. informaciją apie atliekų tvarkymą.

23. Prieš pirmą kartą pradėdamas ar dar neturintis leidimo 2, 3, 4 klasės riboto naudojimo veiklai vykdyti tam tikrose patalpose ir vėliau, naudotojas pateikia Aplinkos ministerijai pranešimą kartu su prašymu leidimui išduoti arba leidimui atnaujinti.

24. Jei riboto naudojimo rizikos klasė yra 2, 3 ar 4, naudotojas pildo „Pranešimo genetiškai modifikuotų mikroorganizmų riboto naudojimo veiklai“ formą.

25. Jei pranešimas apie patalpas, kuriose bus vykdomas 2 ar aukštesnės klasės ribotas naudojimas, pateikiamas anksčiau ir visi reikalavimai leidimui išduoti yra patenkinti, tik 2 klasės ribotą naudojimą galima tęsti iš karto po naujo pranešimo pateikimo.

26. Jei gaunama naujos informacijos apie GMM keliamą riziką žmonių sveikatai ar aplinkai, naudotojas apie tai nedelsdamas informuoja Aplinkos ministeriją bei patikslina pranešime nurodytą informaciją ir sąlygas.

VI. KONFIDENCIALI INFORMACIJA

27. Pasitarusi su pranešėju, Aplinkos ministerija nusprendžia, kuri informacija pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus bus laikoma konfidencialia, ir apie tai praneša pranešėjui.

28. Negalima laikyti konfidencialia tokios informacijos:

28.1. pranešėjo pavardės, adreso;

- 28.2. GMM bendro aprašymo ir GMM naudojimo vietos;
 28.3. riboto naudojimo klasės ir apribojimo bei apsaugos priemonių;
 28.4. numatomo poveikio, ypač žmonių sveikatai ir aplinkai kenksmingo poveikio, vertinimo.
 29. Pranešėjas, pateikęs pranešimą Aplinkos ministerijai, gali bet kuriuo pranešimo nagrinėjimo proceso metu jį atsiimti.
 30. Jei pranešėjas atsiima pranešimą, Aplinkos ministerija, suinteresuotos valstybės institucijos ir Genetiškai modifikuotų organizmų valdymo priežiūros komitetas (toliau – Priežiūros komitetas), kuriems pagal kompetenciją buvo pateikta tokia informacija, privalo saugoti pateiktos informacijos konfidencialumą.

VII. LEIDIMŲ IŠDAVIMO PROCEDŪRA

31. Gavusi pranešimą kartu su prašymu išduoti leidimą 1 ar 2 riboto naudojimo klasei, Aplinkos ministerija per 45 darbo dienas priima sprendimą dėl leidimo išdavimo.
 32. Gavusi pranešimą kartu su prašymu išduoti leidimą 3 ar 4 riboto naudojimo klasei, Aplinkos ministerija per 90 darbo dienų priima sprendimą dėl leidimo išdavimo. Jei didelės rizikos klasės naudojimo patalpoms leidimas jau buvo išduotas ir visi reikalavimai atlikti, Aplinkos ministerija priima sprendimą dėl leidimo išdavimo per 45 darbo dienas.
 33. Aplinkos ministerija, gavusi pranešėjo prašymą GMM riboto naudojimo veiklai, pateikia jį Priežiūros komitetui, suinteresuotoms valstybės institucijoms, kurie per 10 dienų pateikia pastabas Aplinkos ministerijai.
 34. Aplinkos ministerija išnagrinėja, ar pranešimas atitinka šios Tvarkos reikalavimus, ar suteiktoji informacija yra tiksli ir išsamė, ar šios Tvarkos III skyriuje numatytas įvertinimas ir riboto naudojimo klasė yra teisingi ir, kai reikia, ar tinka apribojimo ir kitos apsaugos priemonės, atliekų tvarkymas ir reagavimo būdai nelaimingo atsitikimo atveju.
 35. Aplinkos ministerija gali:
 35.1. paprašyti GMM naudotojo suteikti daugiau informacijos arba pakeisti planuojamo riboto naudojimo sąlygas ir priskirti ribotą naudojimą kitai klasei. Tokiu atveju Aplinkos ministerija gali reikalauti, kad ribotas naudojimas, jei jis tik planuojamas, nebūtų pradėtas, o, jei jis jau atliekamas, tai būtų sustabdytas ar nutrauktas, kol Aplinkos ministerija, remdamasi gauta išsamesne informacija arba pakeistomis riboto naudojimo sąlygomis, priims sprendimą dėl leidimo išdavimo;
 35.2. apriboti leistiną riboto naudojimo laiką ar nustatyti riboto naudojimo veiklai tam tikras specialias sąlygas.
 36. Jei GMM naudotojas gauna svarbios naujos informacijos ar pakeičia ribotą naudojimą taip, kad tai gali turėti reikšmingų pasekmių jo keliamai rizikai, apie tai jis nedelsdamas praneša Aplinkos ministerijai ir papildo pranešimą.
 37. Skaičiuojant 31 ir 32 šios Tvarkos punktuose minėtus laikotarpius, neįskaičiuojami laikotarpiai, kai Aplinkos ministerija:
 37.1. laukia daugiau informacijos, kurios ji pareikalavo iš pranešėjo pagal 35.1 punktą;
 37.2. vykdo viešą konsultavimąsi su visuomene (aplinkos ministro 2003 m. birželio 11 d. įsakymo Nr. 299 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo išduodant leidimus naudoti genetiškai modifikuotus organizmus“);
 37.3. Aplinkos ministerija, vykdydama konsultavimąsi su kitomis valstybėmis Europos Sąjungos narėmis, teikia šioms valstybėms narėms tą pačią informaciją, kuri teikiama visuomenei, pagal 37.2 punktą.
Papildyta punktu:
 Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233
 38. Jei Aplinkos ministerija vėliau gauna informacijos apie galimas reikšmingas pasekmes riboto naudojimo keliamai rizikai, ji gali pareikalauti, kad GMM naudotojas pakeistų riboto naudojimo sąlygas, jį sustabdytų ar nutrauktų.

39. Jei naudojant GMM padidėja rizika ir dėl to keičiasi riboto naudojimo klasė, GMM naudotojas privalo informuoti Aplinkos ministeriją ir per 14 dienų pateikti Aplinkos ministerijai naują pranešimą ir prašymą leidimui gauti.

40. Pranešėjas, kuriam buvo išduotas leidimas riboto naudojimo veiklai, bet nebuvo ta veikla vykdoma, privalo grąžinti leidimą Aplinkos ministerijai ne vėliau kaip per 10 dienų nuo leidimo galiojimo pabaigos.

41. Pranešėjas, pametęs leidimą, turi ne vėliau kaip per 5 dienas apie tai raštu informuoti Aplinkos ministeriją.

42. Leidimas riboto naudojimo veiklai neišduodamas, o išduotas panaikinamas, jei:

42.1. pranešėjas nesilaiko šios Tvarkos ar leidime nurodytų sąlygų;

42.2. vertinant riziką paaiškėja, kad GMM gali kelti pavojų žmonių sveikatai.

43. Leidimas išduodamas:

43.1. riboto naudojimo 1 klasei ne ilgiau kaip 5 metams;

43.2. riboto naudojimo 2 klasei ne ilgiau kaip 4 metams;

43.3. riboto naudojimo 3, 4 klasei ne ilgiau kaip 3 metams.

VIII. NELAIMINGAS ATSITIKIMAS

44. Aplinkos ministerija išduodama leidimą riboto naudojimo veiklai nustato, kad prieš pradėdant 2, 3, 4 klasės ribotą naudojimą:

44.1. būtų sudarytas žmonių sveikatos ir įrenginio išorės aplinkos apsaugos avarinis planas nelaimingų atsitikimų atveju bei tiems riboto naudojimo atvejams, kai nesuveikus apribojimo priemonėms gali iškilti rimtas pavojus tiesioginis ar uždelstas žmonėms, esantiems už patalpų ribų, aplinkai;

44.2. informacija apie tokius avarinius planus ir apie nelaimingo atsitikimo atveju taikytinas apsaugos priemones suteikiama spec. tarnyboms, įstatymų nustatyta tvarka vykdančioms priežiūrą ir kontrolę. Tam tikrais laiko tarpais ši informacija privalo būti pakartota ir atnaujinta;

44.3. informacija apie priemones, kurių reikia imtis nelaimingo atsitikimo atveju, būtų teikiama tinkamu būdu ir be jokio specialaus prašymo asmenims, kuriems nelaimingas atsitikimas gali daryti poveikį;

44.4. avarinio plano papildomai rengti nereikia, jei toks avarinis planas parengtas pagal kitus Europos Sąjungos teisės aktus.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, Žin., 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

45. Nelaimingo atsitikimo metu GMM naudotojas privalo nedelsdamas pranešti Aplinkos ministerijai:

45.1. nelaimingo atsitikimo aplinkybes;

45.2. išleistų GMM tapatybę ir kiekius;

45.3. visą informaciją, būtiną nelaimingo atsitikimo poveikiui gyventojų sveikatai ir aplinkai įvertinti;

45.4. evakuacines priemones, kurių yra imtasi.

46. Įvykus nelaimingam atsitikimui, Aplinkos ministerija privalo:

46.1. nedelsiant pranešti visoms valstybėms narėms, kurioms įvykęs nelaimingas atsitikimas gali turėti poveikio;

46.2. naudotojui įgyvendinant avarinius planus, konsultuotis su valstybėmis narėmis, kurioms įvykęs nelaimingas atsitikimas gali turėti poveikio;

46.3. nedelsiant informuoti Komisiją, detalai nurodant avarijos aplinkybes, išleistų GMM tapatybę ir kiekį, taikytinas avarines reagavimo priemones ir jų veiksmingumą bei avarijos analizę, įskaitant rekomendacijas, kaip apriboti jos poveikį ir išvengti panašių atsitikimų ateityje.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, Žin., 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

IX. ATSAKOMYBĖ

47. Aplinkos ministerija, suinteresuotos valstybės institucijos ir Priežiūros komitetas, ekspertai, kuriems pateikiamas pranešimas, privalo saugoti pateiktą konfidencialią informaciją.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

48. Nelaimingų atsitikimų, kai naudojant GMM buvo padaryti nuostoliai, padarinių šalinimų išlaidas, taip pat padarytos žalos nuostolius aplinkai atlygina kalti asmenys Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

49. GMM naudotojas atsako už saugų GMM ribotą naudojimą, įskaitant tinkamos technikos ir aptarnaujančio personalo pasirengimą šiam darbui.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

50. Juridiniai ir fiziniai asmenys už šios Tvarkos reikalavimų pažeidimus traukiami atsakomybėn Lietuvos Respublikos nustatyta tvarka.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

X. APLINKOS MINISTERIJOS REGULIARIAI KOMISIJAI TEIKIAMA INFORMACIJA

51. Kiekvienų metų pabaigoje Aplinkos ministerija siunčia apibendrintą ataskaitą apie visus tais metais praneštus 3-ios ir 4-os klasės riboto naudojimo atvejus kartu su riboto naudojimo, jo tikslo ir rizikos aprašymu.

52. Kas treji metai Aplinkos ministerija Europos Komisijai siunčia apibendrintą ataskaitą apie Lietuvos patirtį, susijusią su ribotu genetiškai modifikuotų mikroorganizmų naudojimu.

Papildyta skyriumi:

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, *Žin.*, 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

APRIBOJIMAS IR KITOS APSAUGOS PRIEMONĖS

BENDRIEJI PRINCIPAI

1. Šiose lentelėse pateikiami įprastiniai kiekvienam ribojimo lygmeniui būtini minimalūs reikalavimai ir priemonės.

2. Apribojimas pasiekiamas ir taikant gerus darbo metodus, mokymą, apribojimo įrengimus ir specialų instaliacijos projektą. Visai su GMM susijusiai veiklai taikomi šie geros mikrobiologijos praktikos principai ir aukšto lygio saugos bei higienos darbo vietoje principai:

2.1. darbo vietoje ir aplinkoje išlaikyti kiek įmanoma mažesnę sąlyčio su bet kokiais GMM lygi;

2.2. prireikus taikyti inžinerinės kontrolės priemones įrenginyje ir aprūpinti reikiama asmeninės apsaugos drabužiais ir įranga;

2.3. deramai tikrinti ir prižiūrėti kontrolės priemones ir įrangą;

2.4. jei būtina, patikrinti, ar nėra gyvybingų proceso organizmų už pirminio fizinio apribojimo ribų;

2.5. tinkamai mokyti personalą;

2.6. jei reikia, sukurti biologinės saugos komitetus ar pakomitečius;

2.7. deramai suformuluoti ir įdiegti vietines personalo darbo saugos taisykles;

2.8. reikiamose vietose iškabinti biologinio pavojaus ženklus;

2.9. aprūpinti personalą skalbikliais ir nukenksminimo priemonėmis;

2.10. tvarkyti reikalingus registrus;

2.11. uždrausti darbo vietoje valgyti, gerti, rūkyti, naudotis kosmetika ar laikyti žmonių vartojamą maistą;

2.12. uždrausti imti pavyzdžius pipete traukiant į burną;

2.13. parengti rašytines darbo tvarkos taisykles, jei tai reikalinga saugumui užtikrinti;

2.14. turėti lengvai pasiekiamoje vietoje veiksmingų dezinfekavimo priemonių ir tikslias dezinfekavimo taisykles GMM nutekėjimo atvejams;

2.15. jei tai tikslinga, įrengti saugų sandėlį užkrėstiems laboratoriniams įrengimams ir medžiagoms.

3. Kai kuriais atvejais naudotojai, Aplinkos ministerijai sutinkant, gali netaikyti reikalavimų konkrečiam 1-jam apribojimo lygiui ar nederinti dviem skirtingiems lygiams keliamų reikalavimų.

4. Šiose lentelėse „pasirinktinai“ reiškia, kad naudotojas gali taikyti šias priemones individualiems atvejams priklausomai nuo III šios Tvarkos skyriuje minėto vertinimo.

1. MINIMALUS APRIBOJIMAS IR KITOS LABORATORIJOS VEIKLOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Specifikacijos		Ribojimo lygis			
		1	2	3	4
1.1	Laboratorijos patalpos: izoliacija ¹	Nereikalinga	Nereikalinga	Reikalinga	Reikalinga
2.	Laboratorija: užsandinama fumigacijai	Nereikalinga	Nereikalinga	Reikalinga	Reikalinga

ĮRENGIMAI

3.	Vandeniui, rūgštims, šarmams, tirpikliams, dezinfekavimo priemonėms, nukenksminimo agentams atsparūs ir lengvai valomi paviršiai	Reikalinga (stalo viršus)	Reikalinga (stalo viršus)	Reikalinga (stalo viršus, grindys)	Reikalinga (stalo viršus, grindys, lubos, sienos)
4.	Įėjimas į laboratoriją per oro sandarinimo kamerą ²	Nereikalinga	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga
5.	Neigiamas slėgis, palyginti su tiesioginės aplinkos slėgiu	Nereikalinga	Nereikalinga	Reikalinga, išskyrus ³	Reikalinga
6.	Įeinantis į laboratoriją ir iš jos išeinantis oras turėtų būti filtruojamas HEPA	Nereikalinga	Nereikalinga	Reikalinga (HEPA) ⁴ – išeinančiam orui, išskyrus ³	Reikalinga (HEPA) ⁵ – įeinančiam ir išeinančiam orui
7.	Mikrobiologinės saugos postas	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga
8.	Autoklavas	Vietoje	Pastate	Laboratorijos patalpose ⁶	Laboratorijoje = dvigubu galu

DARBO SISTEMA

9.	Ribotas įėjimas	Nereikalinga	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
10.	Ženklas apie biologinį pavojų ant durų	Nereikalinga	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
11.	Specialios priemonės aerolio paplitimui kontroliuoti	Nereikalinga	Reikalinga sumažinti iki minimumo	Reikalinga neleisti paplisti	Reikalinga neleisti paplisti
12.	Dušas	Nereikalinga	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga
13.	Apsauginiai drabužiai	Tinkami apsauginiai drabužiai	Tinkami apsauginiai drabužiai ir pasirinktinai avalynė	Tinkami apsauginiai drabužiai	Visiškai persirengti ir persiauti batus prieš įeinant ir išėjus
14.	Pirštinės	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga
15.	Veiksminga vektoriaus kontrolė (pvz., nuo graužikų ir vabzdžių)	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga

ATLIEKOS

16.	GMM, nutekėjusių iš kriauklių rankoms plautis, vamzdžių ir dušų ar panašiais būdais, nuaktyvinimas	Nereikalinga	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga
17.	GMM kenksmingose medžiagose ir atliekose nuaktyvinimas	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga

KITOS PRIEMONĖS

18.	Laboratorija pati turi izoliuoti savo įrengimus	Nereikalinga	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga
19.	Stebėjimo langelis ar panašiai, įrengiamas taip, kad matytųsi dirbantieji	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Reikalinga

¹ Izoliavimas = laboratorija atskiriama nuo kitų to paties pastato erdvių arba įrengiama atskirame pastate.

² Oro sandarinimo kamera = įėjimas turi būti įrengtas per oro sandarinimo patalpą, kuri yra nuo laboratorijos izoliuota kamera. Tarp oro sandarinimo kameros neužterštosios pusės ir apsaugotosios pusės turi būti įrengtos persirengimo ar dušo patalpos ir pageidautina blokuojančios durys.

³ Veikla, kai perdavimas vyksta kanalais, kuriuose nėra oro.

⁴ HEPA = anglų k. santrauka high-efficiency particular air.

⁵ Kai naudojami virusai, kurių nesulaiko HEPA filtrai, išeinančiam orui būtina nustatyti papildomus reikalavimus.

⁶ Atliekant patvirtintas procedūras, per kurias galima saugiai perleisti medžiagą į autoklavą ne laboratorijoje ir suteikti to patį lygio apsaugą.

Apribojimas ir kitos inspektų ir šiltnamių apsaugos priemonės

Terminai „inspektas“ ir „šiltnamis“ reiškia konstrukciją su sienomis, stogu ir grindimis, suprojektuotą ir daugiausia naudojamą augalams auginti kontroliuojamoje ir apsaugotoje aplinkoje.

Taikomos visos 1 lentelės nuostatos su šiais papildymais ir pakeitimais:

Specifikacijos	Ribojimo lygis			
	1	2	3	4

PASTATAS

1.	Šiltnamis: stacionari konstrukcija- 1	Nereikalinga	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
----	---------------------------------------	--------------	------------	------------	------------

ĮRENGIMAI

3.	Iėjimas per atskirtą kambarį su dvejomis blokuojančiomis durimis	Nereikalinga	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Reikalinga
4.	Užterštų vandens nuotėkų kontrolė	Pasirinktinai	Iki minimumo sumažinti nutekėjimą-2	Neleisti nutekėti	Neleisti nutekėti

DARBO SISTEMA

6.	Priemonės kontroliuoti nepageidautinoms gyvių rūšims, pvz., vabzdžiams, graužikams, artropodams	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
7.	Gyvų medžiagų pernešimo tarp inspekto/šiltnamio, apsauginės konstrukcijos ir laboratorijos procedūra leidžia kontroliuoti genetiškai modifikuotų mikroorganizmų plitimą	Iki minimumo sumažinti plitimą	Iki minimumo sumažinti plitimą	Neleisti plisti	Neleisti plisti

¹ Inspektas tai vietoje, į kurią nepatenka nutekantys paviršiniai vandenys, pastatyta stacionari konstrukcija su nuolatine vandeniui atsparia danga ir su savaime užsidarančiomis sandariomis durimis.

² Kai GMM gali būti pernešami per žemę.

Apribojimas ir kitos veiklos gyvulių sekcijose apsaugos priemonės

TAIKOMOS VISOS 1 LENTELĖS NUOSTATOS SU ŠIAIS PAPILDYMAIS IR PAKEITIMAIS:

Specifikacijos	Ribojo lygis			
	1	2	3	4

PATALPOS

1.	Gyvulių sekcijos izoliavimas ¹	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
2.	Patalpos gyvuliams ² , atskirtos sandariomis durimis	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
3.	Patalpos gyvuliams, suprojektuotos taip, kad būtų lengva nukenksminti (neperšlampamos ir lengvai nuplaunamos medžiagos (narvai ir pan.))	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga
4.	Lengvai nuplaunamos grindys ir/arba sienos	Pasirinktinai	Reikalinga (grindys)	Reikalinga (grindys ir sienos)	Reikalinga (grindys ir sienos)
5.	Gyvuliai laikomi deramai apsaugotose vietose, t. y. narvuose, garduose ar rezervuaruose	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Pasirinktinai
6.	Izoliatorių ar izoliuotų kambarių ³ filtrai	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga

¹ Gyvulių sekcija: pastatas ar atskiras plotas pastate, kuriame yra tokios patalpos ir kiti plotai, kaip persirengimo kambariai, dušai, autoklavai, maisto sandėliai ir pan.

² Patalpos gyvuliams: patalpos, kuriose paprastai laikomi galvijai, veisliniai ar eksperimentiniai gyvuliai, arba patalpos, naudojamos smulkioms chirurginėms procedūroms atlikti.

³ Izoliatoriai: skaidrios dėžės narvo viduje arba ne narve, kuriose laikomi smulkūs gyvūnai; dideliems gyvuliams labiau tiktų izoliuoti kambariai.

APRIBOJIMAS IR KITOS KITOKIOS VEIKLOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Specifikacijos	Ribojo lygis			
	1	2	3	4

BENDROSIOS NUOSTATOS

1.	Gyvybingus mikroorganizmus reikėtų saugomi sistemoje, atskiriančioje procesą nuo aplinkos (uždarose sistemoje)	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
2.	Iš uždaros sistemos išmetamų dujų kontrolė	Nereikalinga	Reikalinga, iki minimumo sumažinti plitimą	Reikalinga, neleisti plisti	Reikalinga, neleisti plisti
3.	Aerolių kontrolė renkant mėginius, pridėjant medžiagos į uždara sistemą ar pernešant medžiagą į kitą uždara sistemą	Pasirinktinai	Reikalinga, iki minimumo sumažinti plitimą	Reikalinga, neleisti plisti	Reikalinga, neleisti plisti
4.	Pagrindinės kultūros fluidų nuaktyvinimas prieš išimant iš uždaros sistemos	Pasirinktinai	Reikalinga, patvirtintomis priemonėmis	Reikalinga, patvirtintomis priemonėmis	Reikalinga, patvirtintomis priemonėmis
5.	Reikėtų suprojektuoti užsandarinimą, siekiant sumažinti nutekėjimą ar jo išvengti	Nėra specialių reikalavimų	Iki minimumo sumažinti plitimą	Neleisti plisti	Neleisti plisti

6.	Kontroliuojamą teritoriją reikėtų suprojektuoti taip, kad iš jos neištekėtų visas uždaro sistemos turinys	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga
7.	Kontroliuojamą teritoriją turėtų būti galima užsandarinti taip, kad joje vyktų fumigacija	Nereikalinga	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Reikalinga

ĮRENGIMAI

8.	Įėjimas per oro sandarinimo kamerą	Nereikalinga	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga
9.	Paviršiai atsparūs vandeniui, rūgštims, šarmams, tirpikliams, dezinfekavimo priemonėms, nuklenksminimo agentams ir lengvai valomi	Reikalingi (jei yra, stalo viršus)	Reikalinga (jei yra, stalo viršus)	Reikalinga (jei yra, stalo viršus, grindys)	Reikalinga (stalo viršus, grindys, lubos, sienos)
10.	Specialios priemonės, leidžiančios deramai vėdinti kontroliuojamą teritoriją, kad užterštumas būtų sumažintas iki minimumo	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Pasirinktinai	Reikalinga
11.	Kontroliuojamoje teritorijoje turėtų būti palaikomas negatyvus oro slėgis, palyginti su tiesiogine aplinka	Nereikalinga	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga
12.	Įeinantis į kontroliuojamą teritoriją ir iš jos išeinantis oras turėtų būti filtruojamas HEPA	Nereikalinga	Nereikalinga	Reikalinga (įeinantis oras, pasirinktinai išeinantis oras)	Reikalinga (įeinantis ir išeinantis oras)

DARBO SISTEMA

13.	Uždara sistema turėtų būti kontroliuojamoje teritorijoje	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga	Reikalinga
14.	Patekti gali tik paskirti darbuotojai	Nereikalinga	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
15.	Pastatomi biologinio pavojaus ženklai	Nereikalinga	Reikalinga	Reikalinga	Reikalinga
17.	Prieš išeidami iš kontroliuojamos zonos darbuotojai turėtų išsimaudyti duše	Nereikalinga	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga
18.	Darbuotojai turėtų vilkėti apsauginius drabužius	Reikalinga (darbo drabužiai)	Reikalinga (darbo drabužiai)	Reikalinga	Visiškai persirengti prieš išeinant ir įeinant

ATLIEKOS

22.	Iš kriauklių rankoms plautis, dušo ar panašiai nutekėjusių GMM nuaktyvinimas	Nereikalinga	Nereikalinga	Pasirinktinai	Reikalinga
23.	GMM, esančių kenksmingoje medžiagoje ir atliekose, įskaitant ir tas, kurios nuteka per procesą anksčiau, negu išpilant pabaigoje, nuaktyvinimas	Pasirinktinai	Reikalinga, patvirtintomis priemonėmis	Reikalinga, patvirtintomis priemonėmis	Reikalinga, patvirtintomis priemonėmis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2003 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. 413

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

VIENKARTINIS LEIDIMAS Nr. _____

Ribotai naudoti genetiškai modifikuotus mikroorganizmus

Išduotas 200..... m. mėn. d.

Juridinio ar fizinio asmens ar įmonės pavadinimas, adresas, telefonas, faksas, kodas

.....
.....
.....
.....
.....

Riboto naudojimo genetiškai modifikuotų mikroorganizmų lietuviškas bei lotyniškas pavadinimas ..

.....
.....

Riboto naudojimo genetiškai modifikuotų mikroorganizmų kilmės šalis

.....
.....

Riboto naudojimo genetiškai modifikuotų mikroorganizmų panaudojimo sritis

.....
.....

Maksimalus eksperimento metu naudojamų riboto naudojimo genetiškai modifikuotų mikroorganizmų kiekis litrais

.....

Riboto naudojimo veiklos klasė

Riboto naudojimo patalpų vieta.....

.....
.....

Riboto naudojimo pradžia (metai, mėnuo).....

.....
.....

Specialiosios genetiškai modifikuotų mikroorganizmų riboto naudojimo sąlygos

.....
.....

.....
.....

Leidimas galioja iki 200...m. mėn. d.

A. V.

Aplinkos ministerijos pareigūnas _____

(vardas, pavardė) (parašas)

200..... m. mėn. d.

A. V.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2003 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. 413

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija Gamtos apsaugos departamentas Genetiškai modifikuotų organizmų skyrius	PRAŠYMAS IŠDUOTI LEIDIMĄ RIBOTAI NAUDOTI GENETIŠKAI MODIFIKUOTUS MIKROORGANIZMUS	
1. Įgaliotas asmuo (vardas, pavardė, pareigos, telefonas, el. paštas)	2. Pažymėti pateiktus dokumentus: ☐ 2.1. pranešimas 1 riboto naudojimo klasei, psl. skaičius..... ☐ 2.2. pranešimas 2 riboto naudojimo klasei, psl. skaičius..... ☐ 2.3. pranešimas 3 riboto naudojimo klasei, psl. skaičius..... ☐ 2.4. pranešimas 4 riboto naudojimo klasei, psl. skaičius..... ☐ 2.5. rizikos žmogaus sveikatai bei aplinkai įvertinimas, psl. skaičius..... ☐ 2.6. avarinis planas, psl. skaičius..... ☐ 2.7. apribojimo priemonių sąrašas, psl. skaičius..... ☐ 2.8. atliekų tvarkymo planas, psl. skaičius..... ☐ 2.9. naudotos literatūros sąrašas, psl. skaičius..... ☐ 2.10. kita papildoma informacija, psl. skaičius..... Bendras pateiktų dokumentų skaičius.....	3. Prašymo pateikimo data 20..../...../.....
		4. Įgalioto asmens prašymo registracijos numeris.....
		5. Prašymo numeris.....
		6. Išduotų panešėjui per metus mikroorganizmų riboto naudojimo veiklai leidimų numeriai
7. Darbo apimtis per metus (pažymėti langelį): ☐ maža (iki 600 l/metams) ☐ didelė (daugiau kaip 600 l/ metams)		
8. Darbo pavadinimas		
9. Darbo tikslas		
10. Darbe apribojamų priemonių lygis (pažymėti langelį): Laboratorija ☐ 1 lygis; ☐ 2 lygis; ☐ 3 lygis; ☐ 4 lygis Fermentatorius ☐ 1 lygis; ☐ 2 lygis; ☐ 3 lygis; ☐ 4 lygis Šiltnamis, inspektas ☐ 1 lygis; ☐ 2 lygis; ☐ 3 lygis; ☐ 4 lygis Auginimo kambarys ☐ 1 lygis; ☐ 2 lygis; ☐ 3 lygis; ☐ 4 lygis Gyvūnų skyrius ☐ 1 lygis; ☐ 2 lygis; ☐ 3 lygis; ☐ 4 lygis Kita mikroorganizmų riboto naudojimo veikla ☐ 1 lygis; ☐ 2 lygis; ☐ 3 lygis; ☐ 4 lygis		
11. Numatomas gauti GMM (pažymėti langelį): ☐ bakterija; ☐ virusas; ☐ kiti.....		
12. Darbas su GMM:		
12.1. pažymėti, koks bus naudojamas kultūros kiekis vienam kartui: ☐ iki 1 litro; ☐ iki 10 litrų; ☐ iki 100 litrų; ☐ iki 600 litrų; ☐ daugiau kaip 600 litrų (.....)		
12.2. kultūros koncentracija.....		
13. GMM atsparumas (pvz., antibiotikams)		
14. Iš GMM išskirto produkto pavadinimas, panaudojimo sritis (medicina, žemės ūkis, maisto pramonė, mokslo tikslais ir kt.)		
15. NAUDOTOJO PAREIŠKIMAS: <i>Aš, žemiau pasirašęs įgaliotas asmuo, pareiškiu, kad:</i> 1) visa šiame prašyme pateikta informacija ir visi pateikti dokumentai yra tikri ir teisingi; 2) rizikos įvertinimo dokumentus saugosiu ir pateiksiu Aplinkos ministerijai, jai pareikalavus; 3) informuosiu Aplinkos ministeriją apie pateiktų dokumentų nurodytų duomenų pasikeitimus ir prašymo nagrinėjimo metu, ir gavęs leidimą. Šis prašymas užpildytas vadovaujantis LR GMO įstatymo ir jo įgyvendinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.		
16. PRAŠYMAS LEIDIMUI GAUTI: <i>Aš, žemiau pasirašęs įgaliotas asmuo, pareiškiu, kad:</i>		

1) žinau ir suderinau su GMM naudotoju, kad GMM riboto naudojimo kontrolės institucija ar jos įgaliotas asmuo turi teisę, esant reikalui, kontroliuoti šių mikroorganizmų ribotą naudojimą pagal jų paskirtį, nurodytą leidime;
--

2) pristatau Aplinkos ministerijai prašymo 2 punkte pažymėtus dokumentus leidimui gauti.

17. Įgaliotas asmuo, pateikęs prašymą vardas, pavardė, įmonės antspaudas, data, parašas (rašikliu arba tušinuku)

A. V.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2003 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. 413

PRANEŠIMAS GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ MIKROORGANIZMŲ RIBOTO NAUDOJIMO VEIKLAI

I. BENDRA INFORMACIJA

Pranešimo numeris.....	Pranešimo pateikimo data: 20..../...../.....	Veiklos nutraukimo data: 20..../...../.....
Papildomai pateiktos informacijos data		
1. Organizacijos pavadinimas		

Adresas

Telefono numeris

Fakso numeris

El. paštas

2. Asmenų, atsakingų už veiklos priežiūrą, saugą, vardai, pavardės, adresai, telefono numeriai, fakso numeriai, el. pašto adresai; mokymas bei kvalifikacija

3. Detali informacija apie ekspertus, atlikusius rizikos įvertinimą, vardai, pavardės, adresai, telefono numeriai, fakso numeriai, el. pašto adresai; mokymas bei kvalifikacija

4. Galutinis GMM (pažymėti langelių):
☐ bakterija; ☐ virusas; ☐ grybas; ☐ kiti.....
5. Darbas su GMM:**5.1. pažymėti langelių, koks kultūros kiekis bus naudojamas vienam kartui:**
☐ iki 1 litro; ☐ iki 10 litrų; ☐ iki 100 litrų; ☐ iki 600 litrų; ☐ daugiau kaip 600 litrų (.....).
5.2. Kultūros koncentracija

6. Ar jau buvote pateikę pranešimą dėl tokio paties GMM riboto naudojimo?
(pažymėkite, jei taip)

7. Riboto naudojimo veiklos klasė – pažymėkite langelį

klasė 2

klasė 3

klasė 4

8. Trumpas veiklos aprašymas

9. Riboto naudojimo tikslas ir numatomi rezultatai**10. GMM charakteristikos, atsižvelgiant į numatomų rezultatų vertinimą:****10.1. recipientas/motininis organizmas (pvz., genotipas, rizikos lygis, šaltinis, katalogo numeris, kitos rizikos įvertinimo savybės)****10.2. šeimininko/vektoriaus sistema (pvz., genotipas, rizikos lygis, šaltinis, katalogo numeris, kitos rizikos įvertinimo savybės)****10.3. modifikacijai naudojamos genetinės medžiagos šaltiniai ir numatomos funkcijos**

10.4. GMM tapatybė ir charakteristikos**10.5. Numatomų neigiamų padarinių, susijusių su riboto naudojimo veikla, ar gauto GMM analizė****10.6. Įterptos genetinės medžiagos aprašymas**

11. Taikomas apribojimo priemonių lygis (pažymėti tinkantį langelį)	Lygis 2	Lygis 3	Lygis 4
Laboratorija			
Fermentatorius			
Šiltnamis, inspektas			
Auginimo kambarys			
Gyvūnų skyrius			
Kita GMM riboto naudojimo veikla			

12. Informacija apie personalą (maksimalus patalpoje dirbančių darbuotojų skaičius ir tiesiogiai su GMM dirbančių darbuotojų skaičius)

13. Informacija apie įrenginį (veikla, kurioje planuojama naudoti GMM, technologinius procesus; įrenginio dalių aprašymas, vyraujančių meteorologinių ir kylančio dėl įrenginio vietos konkretaus pavojaus aprašymas)

14. Informacija apie nelaimingų atsitikimų prevenciją ir reagavimo avariniu atveju planus (pavojaus šaltiniai ir sąlygos, kuriomis nelaimingas atsitikimas gali įvykti; taikomos prevencinės priemonės, tokios kaip saugos įrengimai, pavojaus signalizavimo sistemos, apribojimo metodai, procedūros ir turimi ištekliai)

15. Apribojimo priemonių testinio veiksmingumo tikrinimo tvarka ir planai

16. Informacija apie atliekų tvarkymą (atliekų, atsirandančių dėl mikroorganizmo(-ų) naudojimo, tipai, kiekiai ir galimi pavojai; atliekų tvarkymo metodai, įskaitant skystų ir kietų atliekų panaudojimo ir nukenksminimo metodus; galutinė nukenksmintų atliekų forma ir jų paskirties vieta)

17. Pažymėti, kad yra pridėtas prie šios formos avarinis planas

18. Pažymėti, kad yra pridėtas prie šios formos rizikos įvertinimas

19. Informacija, reikalinga Aplinkos ministerijai, kad ji galėtų sudaryti ir nustatyti būtinus reagavimo nelaimingo atsitikimo atveju planus

20. Darbuotojams suteiktos informacijos aprašymas

II. ASMENINĖ INFORMACIJA

21. Vardas, pavardė, mokymas ir kvalifikacija asmens, atsakingo už patalpų GMM riboto naudojimo veiklos priežiūrą ir saugą

III. KONFIDENCIALI INFORMACIJA

22. Pagrįsta konfidenciali informacija

23. Deklaracija

Aš pranešu vykdyti GMM riboto naudojimo veiklą kartu su institucija ir patvirtinančio asmens (organizacijos ar vieno asmens), įvardyto 1 šios formos skyriuje

Vardas, pavardė

Pareigos

Parašas

Data

A. V.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-233](#), 2004-04-29, Žin., 2004, Nr. 78-2765 (2004-05-11), i. k. 104301MISAK00D1-233

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 4 d. įsakymo Nr. 413 "Dėl Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų riboto naudojimo Lietuvos Respublikoje tvarkos patvirtinimo" pakeitimo